

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

PROGRAMACIÓN OFICIAL LOE 2011/2012

(segundo os Decretos 198/2007 e 203/2007)

HARMONÍA

(G. Profesional)

Departamento de Composición

<http://centros.edu.xunta.es/cmusprofesionalvigo>

Índice

Introdución	3
GRAO PROFESIONAL.....	3
Harmonía 1º Curso (3º G.P.)	3
Obxectivos:	3
Contidos:	4
Criterios de Avaliación:	4
Procedementos de avaliación:.....	5
Exames:	5
Obxectivos mínimos:.....	5
Exames de Setembro:	5
Criterios de cualificación:	6
Actividades complementarias:	6
Acceso a 4º de Grao Profesional e ampliación de matrícula a 4º de Grao Profesional.	6
Exame de perda de avaliación continua	6
Recursos:	6
Bibliografía	7
Harmonía 2º Curso (4º G.P.)	7
Obxectivos:	7
Contidos:	7
Criterios de Avaliación:	8
Procedementos de avaliación:.....	9
Exames:	9
Obxectivos mínimos:.....	9
Exames de Setembro:	9
Criterios de cualificación:	10
Actividades complementarias:	10
Acceso a 5º de Grao Profesional e ampliación de matrícula a 5º de Grao Profesional.	10
Exame de perda de avaliación continua	10
Recursos:	10
Bibliografía:	11

Introdución

Esta programación da materia de Harmonía de 3º e 4º de Grao Profesional ten a súa fundamentación legal no Decreto 203/2007. Atendendo ás idades de acceso ós estudos de música previstas pola Lei, esta programación está elaborada pensando en alumnos de 14 e 15 anos que xa realizaron os estudos de Linguaxe Musical, materia da cal é continuación a Harmonía. A importancia do estudo da Harmonía radica en que esta materia enténdese como imprescindible para a completa formación do alumno como instrumentista-intérprete xa que dotará ó alumno das ferramentas harmónicoformales necesarias para a comprensión do seu repertorio, desenvolvendo así diferentes xeitos de coñecer máis profundamente as obras que interpreta. Do mesmo xeito o estudio da Harmonía favorece unha educación auditiva máis completa, complementando así o desenvolvemento auditivo levado a cabo durante o estudo da materia de Linguaxe Musical. Ademais, no caso dos alumnos de instrumentos polifónicos, o estudo da Harmonía desenvolverá a súa capacidade de repentización xa que esta é unha actividade en moitos casos baseada na intuición harmónica.

GRAO PROFESIONAL

Harmonía 1º Curso (3º G.P.)

Obxectivos:

- Coñecer os elementos básicos da harmonía tonal, as súas características e funcións.
- Utilizar en traballos escritos os elementos e procedementos básicos da harmonía tonal.
- Desenvolver o oído harmónico e a capacidade de escoitar internamente encadeamentos tonais simples tanto na análise como na realización de exercicios escritos.
- Identificar a través da audición a funcionalidade e a natureza dos acordes propios da tonalidade e os procedementos máis comúns da harmonía tonal.
- Aprender a valorar a calidade da música
- Ter actitude crítica ante á escasa calidade harmónica que puidera presentarse tanto en músicas propias como alleas como en harmonizacións xeradas por medios electrónicos de xeito automático.
- Tocar esquemas básicos no piano nos que se presenten acordes propios da tonalidade.
- Ser capaz de tocar os traballos realizados no piano.

Contidos:

1. O Acorde.
2. Consonancia e disonancia.
3. Estado fundamental e inversións dos acordes tríades de todos os graos da escala e de sétima sobre o V e o VII graos.
4. Enlace de acordes.
5. Tonalidade e funcións tonais.
6. Elementos de orixe modal presentes no sistema tonal.
7. O ritmo harmónico
8. Cadencias perfecta, imperfecta, plagal e rota.
9. Procesos cadenciais.
10. Progresións unitonais.
11. Series de sextas.
12. Emprego dos elementos e procedementos anteriores na realización de traballos escritos.
13. Práctica auditiva e instrumental que conduza á interiorización dos elementos e dos procedementos aprendidos.

Criterios de Avaliación:

- Realizar exercicios a partir de un baixo cifrado dado.
- Realizar exercicios de harmonización a partir de triples dados.
- Realizar exercicios de harmonización a partir de baixos sen cifrar dados.
- Compor exercicios breves a partir dun esquema harmónico dado ou propio.
- Identificar auditivamente os elementos morfolóxicos máis básicos da harmonía tonal.
- Identificar auditivamente os procedementos sintácticos máis básicos da harmonía tonal.
- Identificar auditivamente diversos erros en exercicios preparados con esta finalidade e propoñer solucións.
- Identificar mediante a análise diversos erros en exercicios preparados con esta finalidade e propoñer solucións.
- Improvisar no piano, a partir de esquemas propostos, os encadeamentos de acordes e procedementos da harmonía tonal estudados dentro dun carácter basicamente homofónico.
- Tocar no piano os exercicios realizados.

Procedementos de avaliación:

Os procedementos polos cales se levará a cabo a avaliación do alumno son de cinco tipos:

1. Exercicios ao piano (tocar patróns propostos polo profesor, tocar os exercicios de clase, etc...).
2. Análise de exemplos musicais.
3. Escritura coral a catro voces.
4. Entoación de diferentes acordes ou formacións acordais.
5. Realización de ditados harmónicos.

Todos estes procedementos de avaliación estarán fundados na observación e anotación sistemática da evolución do alumno para o cal o profesor se axudará da corrección e revisión do caderno de clase.

Exames:

Farase un exame por trimestre que poderá ser realizado en varias sesións. O exame realizarase en horario de clase. O exame trimestral constará de dúas partes:

1. Unha ou varias preguntas teóricas referidas ó explicado na clase. Esta parte suporá 1 puntos da nota do exame.
2. Un exercicio longo de harmonización (máximo 12 compases) ou varios exercicios máis breves. Esta parte suporá 9 puntos da nota do exame.

No caso de imposibilidade do alumno de presentarse ó exame por conflitos de horario cos estudos de réxime xeral ou por traballo, estudarase a posibilidade de realiza-lo exame noutro horario previa presentación dun xustificante oficial do centro onde estuda ou da empresa para a cal traballa.

Obxectivos mínimos:

Os obxectivos mínimos son, o dominio mínimo de todos e cada un dos obxectivos presentes nesta programación.

Exames de Setembro:

O exame de setembro constará de dúas partes. Por unha banda o alumnado terá que responder a unha ou varias preguntas teóricas referidas ós contidos traballados durante o curso. Estas preguntas teóricas suporán un punto da nota do exame. Por outra banda terá que realizar a catro voces diferentes exercicios breves de enlaces harmónicos ou un único exercicio longo baseados en cantos ou baixos dados con ou sen cifrado. O conxunto destes exercicios suporá 9 puntos da nota do exame.

Criterios de cualificación:

- O comportamento e a participación activa na clase á hora de realizar actividades ó piano, preguntar dúbidas, propoñer solucións aos problemas plantexados... suporá o 10 % da nota.
- A realización dos traballos de casa suporá o 40 % da nota.
- A nota do exame trimestral suporá o 50 % da nota.

Actividades complementarias:

Dependendo das condicións do centro, como actividade complementaria podería prantexarse a realización de audicións dos traballos realizados polos alumnos con axuda, ben de medios informáticos, ben de instrumentistas que desexen colaborar na audición, ou ben coa colaboración do departamento de Coro. Tamén se considera interesante a organización de cursos monográficos sobre contidos da programación.

Acceso a 4º de Grao Profesional e ampliación de matrícula a 4º de Grao Profesional.

Os aspirantes que se presenten ao acceso a 4º GP ou a ampliación de matrícula a 4º GP deberán demostrar o seu dominio dos contidos da Harmonía de 3º GP. Para iso faráselles en ámbolos dous casos unha proba baseada nos contidos de 3º de Harmonía e cuxa estrutura será igual que a do exame de Setembro de 3º GP descrito anteriormente nesta programación.

Exame de perda de avaliación continua

O alumnado que por exceso de faltas de asistencia teña perdido o dereito á avaliación continua terá dereito a un exame alternativo ao final de curso. Esta proba seguirá o mesmo protocolo do exame extraordinario de setembro descrito anteriormente nesta programación.

Recursos:

- Pizarra e papel pautados
- Piano
- Equipo de música
- Partituras para a análise, preferentemente do repertorio de
- Piano complementario dos alumnos
- Ordenador e programas informáticos para a música

Bibliografía

- Tratados de Armonía y libros de ejercicios Joaquín Zamacois
 - *Ed. Idea Books*
 - *Ed. Verbum*
- Armonía Tonal Luís Blanes
 - *Real Musical*
- Tratado teórico-práctico de armonía Rimsky-Korsakov
 - *Ed. Ricordi, 1947*
- Armonía Walter Piston
 - *Ed. Span Press Universitaria, 1998*
- Armonía Emilio Molina, Ignacio Cabelo e Daniel Roca
 - *Real Musical, 2001*

Harmonía 2º Curso (4º G.P.)

Obxectivos:

- Coñecer os elementos básicos da harmonía tonal e as súas características, funcións e transformacións nos distintos contextos históricos.
- Empregar en traballos escritos os elementos e procedementos estudados da harmonía tonal.
- Desenvolver o oído interno na análise e na realización de exercicios escritos.
- Identificar a través da audición os acordes e os procedementos estudados da harmonía tonal.
- Identificar a través da análise de obras, os procedementos máis comúns da harmonía tonal e as transformacións temáticas.
- Comprender a interrelación dos procesos harmónicos coa forma musical.
- Aprender a valorar a calidade da música.
- Ter actitude crítica ante á escasa calidade harmónica que puidera presentarse tanto en músicas propias como alleas como en harmonizacións xeradas por medios electrónicos de xeito automático.
- Tocar esquemas básicos no piano.
- Ser capaz de tocar os traballos realizados no piano.

Contidos:

1. Consonancia e disonancia.
2. As dominantes secundarias (flexións intratonais).

3. Modulación: diatónica e cromática, por cambio de función tonal, cambios de ton e modo, etc.
5. Progresións modulantes.
6. Acordes de sétima sobre o I, II, III, IV e VI.
7. Series de sétimas.
8. Serie de Dominantes
9. A novena de dominante.
10. acorde de 6ª aumentada.
11. A subdominante napolitana.
12. Emprego dos elementos e procedementos anteriores na realización de traballos escritos.
13. Práctica auditiva e instrumental que conduza á interiorización dos elementos e dos procedementos aprendidos.
14. Análise de obras para relacionar os devanditos elementos e procedementos, así como as transformacións dos materiais empregados co seu contexto estilístico e a forma musical.

Criterios de Avaliación:

- Realizar exercicios a partir de un baixo cifrado dado.
- Realizar exercicios de harmonización a partir de triples dados.
- Realizar exercicios de harmonización a partir de baixos sen cifrar dados.
- Compor exercicios breves a partir dun esquema harmónico dado ou propio.
- Identificar auditivamente os principais elementos morfolóxicos da harmonía tonal.
- Identificar auditivamente os principios procedementos sintácticos da harmonía tonal.
- Identificar auditivamente estruturas formais concretas.
- Identificar mediante a análise de obras os elementos morfolóxicos da harmonía tonal.
- Identificar mediante a análise de obras os procedementos sintácticos e formais da harmonía tonal.
- Identificar mediante a análise de obras os procedementos de transformación temática.
- Identificar auditivamente erros en exercicios preparados con esta finalidade, e propor solucións.
- Identificar, mediante a análise, erros en exercicios preparados con esta finalidade e propor solucións.

- Improvisar no piano, a partir de esquemas propostos, os encadeamentos de acordes e procedementos da harmonía tonal estudados, dentro dun carácter basicamente homofónico.
- Tocar no piano os traballos realizados.

Procedementos de avaliación:

Os procedementos polos cales se levará a cabo a avaliación do alumno son de cinco tipos:

1. Exercicios ó piano (tocar patróns propostos polo profesor, tocar os exercicios de clase, etc...).
2. Análise de exemplos musicais.
3. Escritura coral a catro voces.
4. Entoación de diferentes acordes ou formacións acordais.
5. Realización de ditados harmónicos.

Todos estes procedementos de avaliación estarán fundados na observación e anotación sistemática da evolución do alumno para o cal o profesor se axudará da corrección e revisión do caderno de clase.

Exames:

Farase un exame por trimestre que poderá ser realizado en varias sesións. O exame realizarase en horario de clase. O exame trimestral constará de dúas partes:

1. Unha ou varias preguntas teóricas referidas ó explicado na clase. Esta parte suporá 1 punto da nota do exame.
2. Un exercicio longo de harmonización (máximo 16 compases) ou varios exercicios máis breves. Esta parte suporá 9 puntos da nota do exame.

No caso de imposibilidade do alumno de presentarse ao exame por conflitos de horario cos estudos de réxime xeral ou por traballo, estudarase a posibilidade de realiza-lo exame noutro horario previa presentación dun xustificante oficial do centro onde estuda ou da empresa para a cal traballa.

Obxectivos mínimos:

Os obxectivos mínimos son, o dominio mínimo de todos e cada un dos obxectivos presentes nesta programación.

Exames de Setembro:

O exame de setembro constará de dúas partes. Por unha banda o alumnado terá que responder a unha ou varias preguntas teóricas referidas ós contidos traballados durante o curso. Estas preguntas teóricas suporán un punto da nota do exame. Por outra banda terá que realizar a catro voces diferentes exercicios breves de enlaces harmónicos ou un único exercicio longo baseados en cantos ou baixos dados con

ou sen cifrado. O conxunto destes exercicios suporá 9 puntos da nota do exame.

Criterios de cualificación:

- O comportamento e a participación activa na clase á hora de realizar actividades ó piano, preguntar dúbidas, propoñer solucións aos problemas plantexados... suporá o 10 % da nota.
- A realización dos traballos de casa suporá o 40 % da nota.
- A nota do exame trimestral suporá o 50 % da nota.

Actividades complementarias:

Dependendo das condicións do centro como actividade complementaria podería plantexarse a realización de audicións dos traballos realizados polos alumnos axudados ben por medios informáticos, por instrumentistas que desexen colaborar na audición ou ben coa colaboración co departamento de Coro. Tamén se considera interesante a organización de cursos monográficos sobre contidos da programación.

Acceso a 5º de Grao Profesional e ampliación de matrícula a 5º de Grao Profesional.

Os aspirantes que se presenten ó acceso a 5º GP ou a ampliación de matrícula a 5º GP deberán demostrar o seu dominio dos contidos da Harmonía de 4º GP. Para iso faráselles en ámbolos dous casos unha proba baseada nos contidos de 4º de Harmonía e cuxa estrutura será igual que a do exame de Setembro de 4º GP descrito anteriormente nesta programación.

Exame de perda de avaliación continua

Harmonía é unha materia presencial na que se realiza unha avaliación continua do alumnado a través dos criterios de avaliación expostos con anterioridade. O alumnado que falte reiteradas veces clase non poderá ser avaliado dun xeito continuo polo que perderá o dereito a unha avaliación continua.

Considerarase que o alumnado perde o dereito á avaliación continua cando acumula 3 faltas nun mesmo trimestre ou 9 no total do curso.

O alumnado que por estas faltas teña perdido o dereito á avaliación continua terá dereito a un exame alternativo ó final de curso, no mes de Xuño. Esta proba seguirá o mesmo protocolo do exame extraordinario de setembro descrito anteriormente nesta programación.

Recursos:

- Pizarra e papel pautados
- Piano
- Equipo de música

- Partituras para a análise, preferentemente do repertorio de piano complementario dos alumnos
- Ordenador e software musical

Bibliografía:

- Armonía Diether da Motte
– *Ed. Labor, 1989*
- Tratado teórico-práctico de Armonía Rimsky-Korsakov
– *Ed. Ricordi, 1947*
- Armonía Walter Piston
– *Ed. Span Press Universitaria 1998*
- Armonía Arnold Schönberg
– *Ed. Real Musical, 1974*
- Armonía Emilio Molina, Ignacio Cabelo e Daniel Roca
– *Real Musical, 2001*